

EEN JUBILEUM.

„Vandaag is oude Greta jarig,” zei een van de kinderen aan 't ontbijt.

„Ja, ik heb er gisteren reeds aan gedacht,” zei mevrouw Daniëls, „en ik heb naar gewoonte een koek voor haar gebakken.”

„Oude Greta, wie is dat?” vroeg nicht Emilia, „waarom zal die zoo geëerd worden?”

Nicht Emilia was uit de hoofdstad vandaan en bracht thans voor 't eerst een bezoek aan de landelijke pastorie.

„Dat is een arme, oude vrouw,” zei dominé Daniëls.

„Mijn vrouw en kinderen gaan op haar verjaardag altijd bij haar koffie drinken, en als ik eenigszins tijd heb, ga ik mee, want ik wil dat bezoek niet gaarne missen.”

„Ze heeft al heel, heel lang ziek gelegen,” verklaarde de jongste van de meisjes. „Zij lag al te bed, toen ik nog klein was.”

„Toen ik nog klein was,” lachte moeder, „neen, ze ligt al veel langer; laat es kijken; 't is van 't jaar twintig jaar geleden, dat ze zoo gevallen is, en sinds dien tijd heeft ze altijd te bed gelegen.”

„Twintig jaar!” riep Emilia ontsteld uit. „Hoe is 't mogelijk, twintig jaar te bed te kunnen liggen! Ze kan haast haar jubileum vieren, zooals anderen doen, wanneer ze . . .”

„Ja, en 't zou bepaald een jubileum zijn, een jubileum over Gods genade, verheerlijkt in een zwak en lijdend menschenkind,” antwoordde mevrouw Daniëls. „Ik heb nooit iemand zoo gelukkig het kruis zien dragen; ze is zoo vergenoegd, dat ik me dikwijls schamen moet, als ik er aan denk, hoe ik ontevreden kan zijn over kleinigheden.”

„Maar dat is toch interessant,” riep nicht Emilia.

„Heel wat meer dan interessant,” zei dominé Daniëls ernstig; „het is merkwaardig en het is leerzaam. Ze houdt mij een preek, zoo vaak ik in haar huisje kom.”

„U is er anders toch geen voorstander van, oom, dat vrouwen predikant worden!” schertste Emilia, want gisteravond was dat onderwerp ter sprake geweest.

„Zij predikt juist zooals vrouwen moeten preeken,” zei oom. „Veel woorden gebruikt ze niet; ze is nooit zoo heel woordenrijk geweest, maar wat ze dan ook zegt, heeft groote waarde.”

De dominé zag eens op zijn horloge; hij kon het schikken, dat hij den voormiddag vrij had, en dus werd besloten, dat het heele gezin, met nicht Emilia inclusief, het gewone verjaarsbezoek bij oude Greta zou brengen.

„Ze rekent er op, dat we komen,” zei mevrouw Daniëls. „Je zult zien, Emilia, hoe netjes en gezellig het bij haar is.”

„Bij oude Greta is het altijd netjes,” zei kleine Frieda. „Daar hoef je nooit te stoffen of te boenen.”

„Een beeld van haar inwendigen toestand,” zei mevrouw. „Haar ziel dorst naar reinheid.”

Het pad voerde langs mooi struikgewas, waar de wilde rozen op zijn fraaist bloeiden. Kleine Frieda plukte een grooten ruiker, en ze vond het niets erg, dat ze zich daarbij prikte aan de scherpe stekels; 't was immers voor oude Greta.

Nicht Emilia stapte achteraan op het voetpad met de japon hoog opgenomen. 't Zou toch wel interessant zijn, eens zoo'n heilige te ontmoeten, dacht ze. Zij, een jonge dame uit de stad, was nog nooit in een huis van armoede geweest; ze kon zich niet anders voorstellen, dan dat armoede altijd samenging met onreinheid en ongezelligheid, en als er nu nog ziekte bijkwam! Ja, haar beste oom en tante bekeken de zaak natuurlijk door een rooskleurigen bril, en bovendien, die waren gewoon bezoeken af te leggen in de huizen der armen. Maar dat die oude Greta geduldig en vergenoegd zou wezen na een lijden van twintig jaren, neen, dat kon niet waar wezen, dat streed tegen alle gezond verstand. Het kwam haar te binnen, hoe zij zelf verleden winter een paar weken ongesteld

was geweest, en hoe ze toen het geduld van haar dokter en van haar huisgenooten had uitgeput. Twintig jaar! Al was het de helft, al was het een jaar, dan had je nog wel recht om ongeduldig en ontevreden te wezen. Vergenoegd? Neen, dat zou ongerijmd wezen; als oom gesproken had van gelatenheid en van berusting, dan zou 't wel dichter bij de waarheid wezen.

Inmiddels waren ze aangekomen. Een zustersdochter van de oude vrouw, die bij haar inwoonde en haar verzorgde, had het gezelschap door het open venster zien aankomen en stond nu buigende in de deur. In het tuintje voor het huis geurden de jasmijnen; de houten treden van de stoep waren helder geboend, en er onder lagen frissche, geurige sparretakken.

Nu traden ze binnen in het vertrek, dat wel ruim, doch niet hoog was. De vloer in Greta's kamer leek wel altijd, of hij pas geboend was; in den haard stonden versche beukentakken op de plaats, waar 's winters het vuur brandde; heldere vensterruiten gaven de zon gelegenheid te schijnen op de eenvoudige maar goed onderhouden meubelen. In den versten hoek stond Greta's bed.

Mevrouw Daniëls sloeg haastig een blik op haarnachtje en merkte met blijdschap op, hoe verbaasd deze keek. Zoo gezellig had ze zich de woning van een arme niet kunnen denken.

Alles wat blinken kon, blonk; zelfs de oogen in het ingevallen gelaat van de lijderes. Oude Greta hief zich op en elleboog op, en strekte de hand uit naar haar bezoekers.

„Dag Greta, daar heb je ons weer,” zei dominé Daniëls, terwijl hij de rimpelige hand in de zijne vatte. „Zijne weldadigheden zijn alle morgen nieuw, Zijne trouw is groot. Dat is van 't jaar mijn groet op uw verjaardag.”

En op de beurt drukten allen Greta de hand en zeiden haar een vriendelijk woord. Ook Emilia drukte de hand van de oude vrouw in haar fijn gehandschoende, maar voor de eerste maal in haar leven wist ze niet wat ze zeggen zou, en daarom zweeg ze. Tenslotte kwam kleine Frieda met haar rozen.

„In den tuin bloeien de rozen nog niet van 't jaar,” zei ze; „daarom heb ik deze maar onderweg voor u geplukt.”

„Dank je wel, mijn lieve kind. Ik hou zoo van die wilde rozen. Die heeft God Zelf gekweekt.”

— In den tijd, dat het meisje de koffietafel gereed maakte, ging dominé Daniëls Greta wat voorlezen. Hij koos den drie-en-twintigsten Psalm, en nicht Emilia kreeg een gevoel, alsof dat spotternij was, — zulk een Psalm voor te lezen aan een oude vrouw, die zooveel pijnen leed.

„Mij zal niets ontbreken,” herhaalde Greta. „Ja, zoo is het; niets dan goedertierenheid en barmhartigheden ondervind ik elken dag.” En de inwendige blijdschap was te lezen op het vermagerde gelaat.

Emilia maakte een ongeduldige beweging met het hoofd, doch het werd door niemand opgemerkt.

„Ja,” zei dominé Daniëls, „de Heere heeft u ook in grazige weiden gevoerd, deze twintig jaren, al scheen het van buiten ook soms een woestijn, is 't niet, Greta?”

„Twintig jaar?” Er gleed een glimlach over Greta's gelaat. „Is het al zoo lang? Neen, dat kan toch niet? Zoo lang heb ik toch niet gelegen?”

Na de koffie las dominé Daniëls het vijfde hoofdstuk van den eersten brief aan de Korinthiërs, dat moest altijd op Greta's verjaardag, en daarop zongen ze samen het lied: „O, daar te zijn, waar nimmer tranen vloeien!”

De heldere tonen stroomden het open venster uit, en oude Steven, een verpleegde van de diaconie, die juist voorbijging, bleef staan en nam de pet af.

Het bleef stil na het lied. Greta lag met gesloten oogen, en een paar tranen zochten zich een weg over haar rimpelde wangen.

Nicht Emilia merkte dat op. „Ze schreit,” dacht ze. „Daar hebben we 't al. De natuur is sterker dan de leer. 't Is ook niet mogelijk, dat een mensch bij zooveel lijden niet eens ontevreden zou zijn.”

Doch toen de oude vrouw de oogen weer opendeed,

was er geen smart of verdriet in te lezen; integendeel, zóóveel blijdschap, dat Emilia verbaasd was.

Zachtjes naderde ze het bed en fluisterde de oude vrouw toe: „t Moet toch wel hard wezen, hier jaar uit jaar in te liggen met zooveel pijnen.”

„Maar de Heere weet immers juist wat ik noodig heb,” glimlachte Greta. „Dacht u dan, juffer, dat Hij mij verdriet wil aandoen? Hij wil mij bij Zich thuis hebben, en daarom reinigt Hij mij. Daar moet mijn lijden voor dienen, en daarom ben ik er Hem zoo dankbaar voor.”

Ze waren op den terugweg, Aan den kant van het voetpad stond een oude wilg, half vermolmd van ouderdom, maar uit den wortel waren frissche, groene scheuten opgeschoten.

„De rechtvaardige zal groenen als een palmboom,” zei dominé Daniëls, half voor zichzelf. „Ook als hij oud geworden is, kan hij nog vet en groen zijn, om te verkondigen, dat de Heere recht is; in Hem is geen onrecht.”

Zwijgend gingen ze een tijdlang voort; niemand sprak meer. Maar Emilia had iets ontvangen om over nà te denken.

(Uit het Zweedsch van Anna Ölander.)

A. L.

LETTEREN EN TAAL.

VRAGENBUS.

Reintje. — Phrygiërs. — Aphorisme. — Psalmen. — „Vertreders.”

M. te K. vraagt:

1. Hoe komt de Vos aan zijn bijnaam van Reintje?

Antw. — In het middeleeuwsch Dierengedicht Reinaert de Vos heeft elk beest een naam. De leeuw heet Nobel, de beer Bruin en de vos Reinaert of Reintje.

2. Wat beteekent de uitdrukking: „De Phrygiërs worden laat wijs?”

Antw. — De Phrygiërs waren oudtijds een volk in Klein-Azië. Zij waren vredelievend en golden, doch waarschijnlijk ten onrechte, voor lui en dom. Vandaar het gezegde.

3. Wat is een Aphorisme?

Antw. — Daardoor verstaat men een kort gezegde, uitspraak of stelling aangaande een waarheid uit een of andere wetenschap.

4. Ik heb gelezen van „Psalmen uit de berijming van het Genootschap Laus Deo, Salus Populo.” Wat was dat voor een genootschap? En wat beteekent die naam?

Antw. — Het bedoeld genootschap, welks naam beduidt: „Gode lof, het volk heil,” was een der vele letterlievende uit de 18de eeuw en een der beste. Het leverde een psalmberijming, waaraan vele van den bundel, in 1773 ingevoerd, zijn ontleend.

5. Uit een vers van Da Costa:

Achttienhonderd acht-en-veertig
En de band der Staten sprong;
En de dam werd doorgebroken,
Die de omwentlingszee bedwong;
Legioenen volksvertreders
Zijn gewapend opgestaan!
Tronen vielen, vorsten vloten,
Schatten smolten en vergaan.

Wat wordt hier met „Volksvertreders” bedoeld? Dit kan toch geen onderdrukkers van het volk beteekenen?

Antw. — De 5de regel bewijst, dat, gelijk men oudtijds zei, ook zelfs Homerus wel eens dommelt. Da Costa bezing hier de fout, het Duitsche *Vertreter* te vertalen met ons *Vertreder*, terwijl het beduidt: Vertegenwoordiger. Feel zijn betoog wordt daardoor onduidelijk. A. J. H.

VOOR ALGEMEENE ONDERWERPEN.

C. B. te W. — Of Jupiter, Venus en de andere planeten werelden zijn als onze aarde, en dus ook met levende wezens bevolkt, is onmogelijk te zeggen. Indien we het met zekerheid zouden zeggen, moesten we het gezien hebben of gehoord, en de afstand is zoo ontzaglijk groot, dat daar geen sprake van is. Met de beste kijkers kan men de maan zoo dicht bij halen, alsof ze op 5000 uren gaans was, en op zulk een afstand zou een mensch niet te zien zijn, al was hij zoo groot als de Keulsche Dom. Op één uur afstand kun je geen mensch onderscheiden. De kijkers zouden dus nog meer dan 5000 maal zoo goed moeten worden, om op de maan naar menschen te zoeken. En nu is de afstand van hier naar de planeten nog vele malen grooter dan naar de maan. Venus is 1200 maal zoo ver weg, als ze het naast bij is, 7000 maal als ze het verst van ons verwijderd is. Bij Mars loopt dat van 2000 tot 6000 maal den maansafstand, bij Jupiter van 15000 tot 20000. Dat wij dus met onze kijkers ooit iets van de bewoners van de planeten zullen waarnemen, is niet te denken.

Iets anders is het, dat wij ons van den toestand dezer planeten wel iets kunnen voorstellen. En dan komen we tot deze gegevens. Daar de aarde 1.5 maal zoo ver van de zon verwijderd is als Venus, is de warmte op deze planeet $2\frac{1}{4}$ maal zoo groot. Mars is $1\frac{1}{2}$ maal zoo ver weg als wij, daar is de warmte dus $2\frac{1}{4}$ maal zoo klein als hier. En op Jupiter, die 5 maal zoo ver weg is, zal de warmte der zon 25 maal kleiner zijn. Reeds daardoor zouden wij, aardmenschen, reeds op geen dezer drie planeten kunnen wonen en nog minder op de andere.

Of echter op die planeten geen andere wezens kunnen zijn, zou ik niet gaarne durven beslissen. Voor zoover men kan nagaan uit de verschijnselen, is op al deze planeten lucht en water aanwezig, twee dingen, die op aarde levensbehoefte zijn. Verder bestaan de planeten naar alle waarschijnlijkheid uit dezelfde rotsformaties en dezelfde aardsoorten. De mogelijkheid is dus niet uitgesloten, dat er soortgelijke wezens als de aardsche dieren en planten bestaan, maar dan moeten deze ingericht zijn voor grooter koude of grooter warmte. Dat nu is niet onmogelijk; we hebben op aarde ook dieren en planten, die tegen groote kou, en andere, die tegen groote warmte kunnen. En dan zou het ook niet onmogelijk zijn, dat op de planeten wezens bestonden, die door God met zelfbewustheid en verantwoordelijkheid zijn begiftigd. Doch ik herhaal het: dit zijn bloot veronderstellingen van mogelijkheden; de wetenschap leert er niets van, en God heeft ons in de Schriften er niets van geopenbaard.

Alleen kan hier nog bijgevoegd worden, dat de planeet Mars het meest met de aarde overeenstemt. Daar vermoedt men land en water, sneeuw en plantengroei. Bergen schijnen er echter niet te zijn. De planeet Jupiter is, voor zoover men weet, geheel met wolken bedekt, zoo dik, dat wij er nog nooit doorheen hebben gezien. Men houdt het voor waarschijnlijk, dat deze planeet verkeert in den toestand, waarin de aarde verkeerde vóór den derden scheppingsdag, toen land en water nog niet gescheiden waren. Van de oppervlakte der andere planeten weten we zoo goed als niets; over hun bewoonbaarheid door wezens als de aardsche valt dus niet te oordeelen.

A. L.